

Projekt

z dnia 11 grudnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W PRUDNIKU**

z dnia 18 grudnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Prudnik na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 4¹ ust. 1 i 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) Rada Miejska w Prudniku uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Prudnik na lata 2026-2029, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Prudnika.

§ 3. Traci moc uchwała Nr LXX/1122/2022 Rady Miejskiej w Prudniku z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Prudnik na lata 2023-2025.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały nr
Rady Miejskiej w Prudniku
z dnia 18 grudnia 2025 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY PRUDNIK
NA LATA 2026 - 2029**

Spis treści

1.	WSTĘP.....	3
2.	PODSTAWY PRAWNE.....	4
3.	ADRESACI PROGRAMU	6
4.	CELE PROGRAMU.....	8
5.	OBSZARY DZIAŁAŃ I ZADANIA	10
6.	PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU I MONITORING.....	16
7.	FINANSOWANIE PROGRAMU	17
8.	GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOTYKOWYCH.....	18
9.	POSTANOWIENIA KOŃCOWE	20

1. WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 (zwany dalej Programem) jest lokalnym dokumentem strategicznym określającym politykę Gminy Prudnik w zakresie zapobiegania uzależnieniom oraz minimalizacji ich skutków. Program kontynuuje i rozwija działania prowadzone w latach 2023 - 2025. Oparty jest na diagnozie lokalnych potrzeb oraz wnioskach płynących z monitoringu poprzednich edycji Programu.

Podstawą do działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom stanowi Narodowy Program Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021r., poz.183). Zmiana w/w ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 2469) wprowadziła obowiązek tworzenia wspólnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii jest dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie gminy Prudnik. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują. Konsumpcja alkoholu i zażywanie narkotyków w sposób istotny wpływają na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, uzależnionych, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu i zażywanie narkotyków powoduje wiele szkód społecznych tj. przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe i winno być przedmiotem troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej. W Programie uwzględnione zostały rekomendacje i priorytety dot. realizowania i finansowania gminnych programów wskazane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Cel główny będzie realizowany w oparciu o zadania wynikające z obowiązujących ustaw. Ponadto Program opiera się na celu operacyjnym wynikającym z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 - 2025 dotyczącym profilaktyki uzależnień ,zostanie przedłużony do końca 2026 roku, ponieważ nowy program nie jest jeszcze

gotowy. Przedłużenie oznacza kontynuację dotychczasowych działań, takich jak profilaktyka otyłości, uzależnień, promocja zdrowia psychicznego, a także uwzględnienie nowych wyzwań, jak zmiany klimatyczne i starzenie się społeczeństwa. Różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mowa np. o uzależnieniu od alkoholu, narkotyków czy papierosów spotykamy się z takim samym lub podobnym przebiegiem, czynnikami chroniącymi. Działania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkotykowych na terenie Gminy Prudnik prowadzone są zgodnie z kierunkami określonymi w niniejszym programie stanowiącym rozwinięcie i kontynuację działań z zakresu profilaktyki uzależnień prowadzonej w latach poprzednich.

2. PODSTAWY PRAWNE

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023.0.2151),
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939z późn. zm.),
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
- 4) Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t. j. Dz. U. z 2024 poz.1670),
- 5) Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t. j. Dz. U. z 2025.450 t.j),
- 6) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49),
- 7) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U.2024 poz. 1530 ze zm.);
- 8) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1491 ze zm.),
- 9) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U.2025 poz. 1153).

PROGRAMY KRAJOWE:

- 1) Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 642). zostanie przedłużony do końca 2026 roku.
- 2) Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.
- 3) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)

Program może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii stosownymi uchwałami Rady Miejskiej Prudnik.

Program stanowi lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu i narkotyków oraz podejmowania zachowań, które mogą prowadzić do uzależnienia. Nadrzędnymi aktami prawnymi, które regulują kwestie prawne związane z alkoholem i narkotykami są dwie ustawy: Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U z 2023 .0.2151) oraz Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.z 2023 r.poz.1939 z późn.zm.) Na mocy przedmiotowych ustaw rada gminy uchwała gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych, jednocześnie uwzględniając cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Ustawodawca dokładnie określił kierunki w jakich powinny być podejmowane działania wobec problemów związanych z uzależnieniami, wskazał zadania z tego zakresu, źródła ich finansowania oraz podmioty odpowiedzialne za ich koordynację.

Zadania te obejmują m.in.:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

3. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Prudnik , a w szczególności następujące grupy osób:

- 1) Osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych.
- 2) Osoby pijące ryzykownie i szkodliwie oraz osoby zagrożone uzależnieniem od alkoholu, narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych.
- 3) Dzieci i młodzież szkolna oraz ich rodzice i opiekunowie.
- 4) Osoby zagrożone uzależnieniami behawioralnymi.
- 5) Rodziny (w tym osoby współuzależnione i doznające przemocy domowej) oraz najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym i narkomanii.
- 6) Grupy zawodowe zajmujące się przeciwdziałaniem uzależnieniom i ich negatywnym skutkom.

Adresaci Programu są zróżnicowani ze względu na rodzaje profilaktyki, jakie są stosowane do konkretnej grupy odbiorców. Cele programu będą realizowane w poszczególnych obszarach:

- a) **profilaktyki uniwersalnej**: adresowanej do wszystkich mieszkańców (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, lub uzależnieniami behawioralnymi,
- b) **profilaktyki selektywnej**: adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- c) **profilaktyki wskazującej**: adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód,
- d) **terapii**: obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem, realizacja m.in.: programów terapeutycznych dla osób uzależnionych, pijących ryzykownie i szkodliwie, współuzależnionych,
- e) **rehabilitacji obejmującej osoby uzależnione**: realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

OKREŚLENIE ZASOBÓW W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA TERENIE MIASTA I GMINY PRUDNIK:

Realizatorami działań wychowawczo-profilaktycznych, rozwiązywaniem m.in. problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii są:

Urząd Miasta Prudnik - Wydział Organizacyjny Urzędu Miejskiego jako główny koordynator i realizator Programu we współpracy z innymi podmiotami w tym w szczególności:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Prudniku,

- Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Prudniku,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy domowej,
- Placówkami Wsparcia Dziennego,
- Komendą Powiatową Policji w Prudniku,
- Strażą Miejską w Prudniku,
- Placówkami oświatowymi,
- Placówkami Opiekuńczo-Wychowawczymi,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- Poradnią Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Prudniku,
- Sądem Rejonowym w Prudniku,
- Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku,
- Organizacjami pozarządowymi,
- Organizacjami kościelnymi i związkami wyznaniowymi,
- Pozostałe podmioty i instytucje realizujące zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

4. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Celem głównym Programu jest ograniczenie skali występujących na terenie Gminy Prudnik problemów alkoholowych i ich negatywnych następstw, oraz związanych ze zjawiskiem narkomanii w szczególności poprzez ograniczenie używania przez mieszkańców środków odurzających, substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie skali przemocy domowej w rodzinie oraz skutków zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych poprzez zapewnienie społeczności lokalnej nie tylko tzw. „grupy podwyższonego ryzyka „pomocy specjalistycznej. Jednocześnie należy dodać, iż polityka rozwiązywania problemów uzależnień na terenie Gminy Prudnik jest zgodna z kierunkami określonymi w niniejszym programie stanowiącym rozwinięcie i kontynuację działań z zakresu profilaktyki uzależnienia od alkoholu i narkotyków prowadzonych w latach poprzednich. Działania zawarte w Programie oraz sposoby ich

realizacji są dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych form pracy, w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Jednocześnie będą one monitorowane i ewaluowane w trakcie realizacji programu, między innymi za pomocą sprawozdawczości.

Cele szczegółowe:

Program składa się z czterech obszarów : **profilaktyki, interwencji, kontroli i koordynacji.**

- 1) motywowanie osób z problemem alkoholowym oraz uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych do udziału w zajęciach terapeutycznych,
- 2) zapewnienie osobom potrzebującym wsparcia dostępu do poradnictwa w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej oraz możliwości integracji społecznej,
- 3) wzmocnienie profilaktycznej działalności wychowawczej, edukacyjnej i informacyjnej skierowanej do dzieci, młodzieży i dorosłych,
- 4) podejmowanie działań na rzecz odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych, poprzez działalność edukacyjną sprzedawców , organizację szkoleń dotyczących przepisów prawnych w tej materii, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami jak np. odmowa sprzedaży alkoholu nieletnim,
- 5) skuteczne egzekwowanie prawa w zakresie sprzedaży i reklamy napojów alkoholowych,
- 6) monitorowanie aktualnych problemów społecznych mieszkańców Gminy Prudnik.
- 7) podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców na temat uzależnień i możliwości uzyskania pomocy,
- 8) zwiększenie dostępności i jakości usług terapeutycznych, konsultacyjnych i rehabilitacyjnych,
- 9) budowanie efektywnego systemu współpracy lokalnych instytucji i organizacji w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.

5. OBSZARY DZIAŁAŃ I ZADANIA

Art.4. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazuje zadania, jakie należy podjąć, a nie określa celów, czyli zmian, jakie mają powstać w wyniku realizacji tegoż zadania. Ustawodawca wskazał obszary, które należy zacząć wypełniać konkretnymi zadaniami. Gmina Prudnik przy współpracy z wymienionymi organizacjami, podmiotami będzie realizować zadania wytyczone w niniejszym dokumencie aby m.in. zminimalizować liczbę osób z problemem uzależnień, aby nie dopuścić do rozszerzenia się nawyków sięgania po używki.

W latach 2026–2029 planuje się, zgodnie z celami Programu, kontynuację działań rozpoczętych w latach poprzednich. Realizacja tych działań będzie przebiegać poprzez następujące przedsięwzięcia:

Obszar działań- Profilaktyka uniwersalna , selektywna i wskazująca:

Pod terminem profilaktyki uzależnień rozumiemy świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne mające na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie różnorodnym problemom z tym związanym zanim one wystąpią. Profilaktyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem albo nadużywaniem substancji psychoaktywnych polega na eliminowaniu lub redukowaniu wpływu znaczących czynników ryzyka używania lub nadużywania tych substancji lub ich osłabianiu / kompensowaniu poprzez wzmacnianie czynników chroniących.

Profilaktyka uniwersalna to działania skierowane do **całego społeczeństwa**, mające na celu zapobieganie powstawaniu problemów, np. poprzez kampanie informacyjne .

Profilaktyka selektywna jest skierowana do **grup podwyższonego ryzyka**, czyli osób, które są bardziej narażone na wystąpienie problemu z powodu uzależnienia np. dzieci z rodzin z problemem uzależnienia.

Szczegółowe działania:

- finansowanie programów edukacyjnych dotyczących problematyki przemocowej;
- udział w kampaniach społecznych organizowanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,

stowarzyszenia działające na rzecz osób krzywdzonych i chorych związanych z tematyką przemocy w rodzinie;

- doposażenie świetlic opiekuńczo – wychowawczych oraz biura Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych;
- działalność placówek wsparcia dziennego;
- działalność świetlic opiekuńczo - wychowawczych prowadzonych na terenie gminy Prudnik;
- wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież z zagrożonych środowisk;
- finansowanie programów profilaktycznych o charakterze edukacyjnym w placówkach oświatowych dla dzieci, młodzieży i rodziców;
- udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach mających na celu promowanie zdrowego stylu życia skierowanych głównie do mieszkańców gminy;
- wspieranie programów promujących zdrowy styl życia realizowanych przez kluby sportowe, jako alternatywna propozycja spędzania czasu wolnego;
- organizowanie szkoleń z zakresu rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej ;
- wdrożenie i realizacja programów terapeutyczno – edukacyjnych do szkół podstawowych i ponadpodstawowych;
- finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży objętych organizowanie zajęć dla rodziców – podnoszenie ich kompetencji wychowawczych;
- informacja w lokalnej prasie i mediach społecznościowych na temat działań podejmowanych na terenie gminy Prudnik w zakresie problemów alkoholowych i innych;
- zakup i upowszechnianie materiałów edukacyjnych informujących o istocie uzależnień i lokalnym systemie pomocy;
- doposażenie bibliotek szkolnych w publikacje na temat uzależnień;

Profilaktyka wskazująca to działania skierowane do osób, które już wykazały pierwsze symptomy problemów zdrowotnych lub zachowań ryzykownych, np. pierwsze objawy uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Jest to najbardziej specjalistyczny

poziom profilaktyki, skupiający się na indywidualnych przypadkach i często obejmujący szczegółową diagnostykę oraz spersonalizowane interwencje, aby zapobiec rozwojowi pełnoobjawowych zaburzeń.

1) Profilaktyka wskazująca i pomoc specjalistyczna:

- utrzymanie działalności punktu konsultacyjno-informacyjnego,
- wspieranie działalności grup wsparcia i klubów abstynenta,
- organizacja szkoleń kadry pedagogicznej, pracowników OPS i innych służb,
- udzielanie wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego osobom uzależnionym i ich rodzinom,
- finansowanie działań terapeutycznych w Poradni Uzależnienia i Współuzależnienia w Prudniku.

2) Obszar działań –Interwencja i przeciwdziałanie przemocy :

Dostęp do opieki specjalistycznej jest jednym z podstawowych praw człowieka. Jeśli chodzi o osoby uzależnione, to ich prawem jest dostęp do odpowiedniej dla nich formy terapii uzależnień. Ważną i często podnoszoną kwestią jest tworzenie form pośrednich pomiędzy poradnią leczenia uzależnień a ośrodkiem stacjonarnym. Formy pośrednie to, m.in. oddziały dzienne, punkty dziennego pobytu, centra integracji społecznej, kluby abstynenta.

Szczegółowe działania:

- zapewnienie pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków oraz członków rodzin, w których występuje przemoc domowa poprzez organizowanie i finansowanie dodatkowych zajęć lub sesji terapeutycznych pomoc sprawcom i ofiarom osób związanych z problemem alkoholowym oraz narkotykowym uzależnionym i współuzależnionym;
- szkolenie profesjonalistów i praktyków pracujących z uzależnionymi i ich rodzinami, tworzących lokalną koalicję trzeźwościową;
- pomoc w prowadzeniu grup samopomocowych dla uzależnionych i współuzależnionych;

- działania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkotykowych, związane z realizacją zadań, a przede wszystkim podejmowanie interwencji w stosunku do uzależnionych od alkoholu oraz narkotyków ,a także wobec członków rodziny w celu zmotywowania ich do podjęcia leczenia odwykowego poprzez wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”, wydawanie opinii przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- realizowanie przez GKRPA procedury „Niebieskiej Karty” w związku z podejrzeniem przemocy domowej ,
- współpraca GKRPA z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przemocy domowej poprzez udział w posiedzeniach Zespołów jak i w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych,
- przyjmowanie przez GKRPA zgłoszeń o przypadkach występowania nadużywania alkoholu w rodzinach , prowadzenie dokumentacji, zapraszanie osób zgłoszonych jak również zainteresowanych skierowaniem osoby zgłoszonej na leczenie na posiedzenia motywujące do podjęcia leczenia;
- motywowanie osób zgłoszonych do GKRPA do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego, ewentualnie nawiązania kontaktu z certyfikowanym psychoterapeutą uzależnień;
- kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na badanie przez biegłych sądowych (psychologa i psychiatrę) w procedurze przesądowej celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju leczenia : stacjonarnego lub ambulatoryjnego;
- przygotowywanie dokumentacji wraz z opinią biegłych, kierowanie wniosku do sądu rejonowego w celu wydania postanowienia o zobowiązaniu do podjęcia obowiązku leczenia odwykowego;
- świadczenie pomocy psychologicznej, terapeutycznej oferowanej przez Poradnię Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu;
- prowadzenie zajęć psychologicznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i przemocy domowej w placówkach oświatowych gminy (w szkołach na terenie Gminy Prudnik);

- prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego w tym udzielanie poradnictwa w ramach współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej dla ofiar przemocy w rodzinie, motywowanie ich do działania;
- prowadzenie zajęć psychologicznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i przemocy domowej w placówkach oświatowych gminy (w szkołach na terenie Gminy Prudnik);
- prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego w tym udzielanie poradnictwa w ramach współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej dla ofiar przemocy w rodzinie, motywowanie ich do działania.

3) Obszar działania –Kontrola przestrzegania prawa:

Kontrola jest ważnym zadaniem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych, a przez kontrole rozumiemy tutaj zarówno sprawdzenie działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych, jak i punktów sprzedaży alkoholu.

Szczegółowe działania:

- przeprowadzanie czynności wyjaśniających, zmierzających do ustalenia osób dopuszczających się naruszenia przepisów zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zabraniających sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- przeprowadzenie czynności kontrolnych w świetlicach opiekuńczo-wychowawczych,
- opiniowanie lokalizacji nowych punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- reagowanie na przypadki naruszenia przepisów dotyczących reklamy i sprzedaży alkoholu,
- przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu,
- ścisła współpraca z Policją i ze Strażą Miejską.

4) Obszar Koordynacja i współpraca instytucjonalna:

Sprawną realizacją celów Programu zależy od dobrej współpracy i odpowiedniego podziału obowiązków pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu. Potrzebne są synergia działań i nadzór, na którymi będzie opierało się efektywne podejmowanie decyzji oraz zarządzanie ukierunkowane na osiągnięciu wytyczonych celów i spełnianiu oczekiwań interesariuszy.

Szczegółowe działania:

- przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach występowania nadużywania alkoholu, prowadzenie dokumentacji;
- motywowanie osób zgłoszonych do podjęcia dobrowolnego leczenia;
- kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na badanie przez biegłych sądowych (psychologa i psychiatrę) celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i określenia sposobu leczenia odwykowego/stacjonarnego lub ambulatoryjnego/;
- przygotowywanie dokumentacji wraz z opinią biegłych, kierowanie wniosków do sądu rejonowego;
- świadczenie pomocy psychologicznej, terapeutycznej oferowanej przez Poradnię Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu;
- wspomaganie działań służb miejskich – straży miejskiej, policji z zakresu zadań ujętych w programie.
- włączenie organizacji pozarządowych w wykonywanie zadań wynikających z programu poprzez udział w konkursach;
- integracja działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych z OPS, Policja, PCPR, sądami, placówkami oświatowymi;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi;
- włączanie parafii i wspólnot wyznaniowych w działania edukacyjne związane z profilaktyką uzależnień.

6. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU i MONITORING

Systematyczna wymiana informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie miasta. Analiza danych dotyczących Gminnego Programu oraz sporządzanie raportu z realizacji ww. zadań .

Efekty realizacji Programu:

- 1) Opóźnienie inicjacji alkoholowej oraz korzystania z innych substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży,
- 2) Podniesienie świadomości mieszkańców gminy Prudnik wobec skutków nadużywania alkoholu, narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych.
- 3) Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych,
- 4) Dostarczenie informacji rodzinom z problemem alkoholowym informacji o możliwościach uzyskania pomocy terapeutycznej i psychologicznej.
- 5) Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, w których występuje przemoc.
- 6) Wzrost liczby interwencji zakończonych podjęciem leczenia .
- 7) Redukcja liczby punktów sprzedaży naruszających przepisy.
- 8) Podniesienie kompetencji służb i kadry pracującej z osobami uzależnionymi .

MONITORING EFEKTÓW DZIAŁANIA: Monitoring prowadzony jest w celu potwierdzenia skuteczności działań ujętych w Programie. Odbywać się będzie w sposób ciągły poprzez dokonywanie bieżących kontroli jakości i rzetelności realizowanych zadań, sprawozdań z realizacji przedsięwzięć oraz w oparciu o ścisłą współpracę z ich realizatorami. Poddane będą analizie dane ze sprawozdań przekazywanych gminie oraz wyniki badań społecznych. Po zakończeniu realizacji Programu przygotowany zostanie raport zawierających analizę realizacji celów.

EWALUACJA PROGRAMU

Narzędzia ewaluacji Programu:

- 1) systematyczne zbieranie i analiza danych dotyczących realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii ,
- 2) sporządzenie raportu z realizacji zadań za dany rok do 31 marca następnego roku.

7. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki pochodzące z budżetu Gminy Prudnik, stanowiące dochody z tytułu opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wnoszonych przez podmioty gospodarcze w latach 2026–2029, zgodnie z art. 182 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151). Zgodnie z powyższym przepisem, dochody te stanowią dochód własny gminy i w całości są przeznaczane na realizację zadań Programu. Środki te nie mogą być wykorzystywane na inne cele.

Finansowanie działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym odbywa się również ze środków budżetu miasta, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Środki te są planowane w budżetach poszczególnych jednostek realizujących zadania Programu. Dodatkowo możliwe jest pozyskiwanie środków z innych źródeł finansowania, jak środki zewnętrzne –krajowe (np. Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych) oraz z funduszy zewnętrznych, np. programów rządowych, samorządowych, grantów oraz środków pochodzących z Unii Europejskiej/Europejski Fundusz Społeczny/.Finansowanie zadań ma związek z profilaktyką alkoholową oraz przeciwdziałaniem narkomanii.

8. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOTYKOWYCH

W Prudniku działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, powołana przez Burmistrza Prudnika. Przewodniczącym Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Prudniku jest Zastępca Burmistrza. Siedziba Komisji mieści się w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Prudniku przy ul. Traugutta 10 – gdzie odbywają się posiedzenia podzespołu motywującego osoby zgłoszone do podjęcia leczenia, posiedzenia odbywają się raz w tygodniu – w każdy czwartek, w godzinach 15:00–17:00. Natomiast główne posiedzenia odbywają się raz w miesiącu w Urzędzie Gminy. Członkowie Komisji są zobowiązani do udziału w szkoleniach z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu podnoszenia kompetencji zawodowych, zgodnie z zapisami Narodowego Programu Zdrowia.

Do głównych zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Prudniku należy:

- 1) Inicjowanie działań dotyczących realizacji Programu.
- 2) Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkotykowych.
- 3) Prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- 4) Podejmowanie interwencji wobec osób uzależnionych oraz ich członków rodzin. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia przez tut. Sąd o zastosowanie w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu bądź w poradni bądź w zakładzie leczenia odwykowego zamkniętego, w tym:
 - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego;
 - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
 - kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na specjalistyczne badania przez biegłych sądowych psychologa i lekarza psychiatrę w celu wydania przez nich opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (diagnoza choroby alkoholowej);

- kierowanie do sądu rejonowego wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie leczenia odwykowego;
 - udział w postępowaniu sądowym.
- 5) Wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Miejskiej w Prudniku lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
 - 6) Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z przepisami ustawy.
 - 7) Udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej .

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych /na podstawie uchwały Rady Miejskiej z dnia 26 czerwca 2025 r zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Prudnik na lata 2023-2025/

- 1) Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych przysługuje miesięczne wynagrodzenie za udział w planowanych posiedzeniach Komisji w wysokości **7%** minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- 2) Członkom Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którzy biorą udział w posiedzeniach podzespołów Komisji, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie w wysokości **3 %** minimalnego wynagrodzenia za pracę za udział w posiedzeniu podzespołu podejmującego czynności do orzekania o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku podania się leczenia w zakładzie leczenia odwykowego;
- 3) **1%** minimalnego wynagrodzenia za pracę - za udział w kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz za udział w posiedzeniu podzespołu ds. przeciwdziałania przemocy domowej .

- 4) Podstawę do wypłacania wynagrodzenia stanowi udział w posiedzeniach Komisji potwierdzony podpisem członka komisji na listach obecności z odbytych posiedzeń planowanych i doraźnych w danym miesiącu.
- 5) W razie nieobecności członka na posiedzeniu Komisji wysokość wynagrodzenia określona w ust. 1 ulegnie proporcjonalnemu zmniejszeniu w stosunku do ilości odbytych w danym miesiącu posiedzeń.
- 6) Wypłata wynagrodzeń następuje raz w miesiącu do ostatniego dnia miesiąca, w którym odbyła się Komisja. W przypadku posiedzenia Komisji w ostatnim tygodniu miesiąca wypłaty dokonuje się do 7-go dnia następnego miesiąca.
- 7) Ustala się sposób rozliczenia podróży służbowych wynikających z wykonania zadań i pełnienia funkcji członków Komisji polegających na:
 - kontroli działalności świetlic opiekuńczo –wychowawczych na terenie Gminy Prudnik z wyłączeniem miasta Prudnika, - kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Prudnik z wyłączeniem miasta Prudnika,
 - oraz wyjazdach na szkolenia, konferencje, spotkania robocze celem podnoszenia kwalifikacji, według zasad obowiązujących w stosunku do pracowników zatrudnionych w Urzędzie Miejskim w Prudniku zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej. Polecenie każdego wyjazdu służbowego podpisuje Burmistrz Prudnika.

9. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Zakres działań przedstawiony w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest zróżnicowany i kompleksowy, a jednocześnie zgodny z zadaniami określonymi w:

- 1) art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 2) ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 3) ustawie z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- 4) Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021–2025.

Ponadto, zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, gminy są zobowiązane do uwzględniania w programach działań z zakresu uzależnień behawioralnych. Wszystkie podejmowane działania służą realizacji głównego celu Programu, jakim jest ograniczenie spożycia alkoholu, zmniejszenie zdrowotnych i społecznych skutków nadużywania napojów alkoholowych i substancji psychoaktywnych, a także redukcja zachowań prowadzących do uzależnień behawioralnych oraz związanych z nimi szkód. Działania te są zgodne z założeniami programowymi wynikającymi z przepisów prawa krajowego oraz dokumentów strategicznych w zakresie zdrowia publicznego. Spośród wielu problemów społecznych, problem alkoholowy należy do najtrudniejszych do rozwiązania. Wynika to z jego skali, złożoności, kosztów społecznych (m.in. rozpad rodzin, zaburzenia emocjonalne i społeczne dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym) oraz kosztów ekonomicznych. Problemy związane z narkotykami w największym stopniu dotyczą osób młodych i generują przede wszystkim szkody osobiste. Dlatego działania profilaktyczne podejmowane przez Gminę Prudnik, ukierunkowane na ograniczenie szkód wynikających z używania substancji psychoaktywnych, adresowane są do szerokiego grona mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Wypracowany przez wiele lat system współpracy między podmiotami realizującymi Program sprzyja efektywnej realizacji jego celów i przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców Prudnika.

UZASADNIENIE

do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Prudnik na lata 2026–2029

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką, ograniczaniem i rozwiązywaniem problemów wynikających z używania alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Obowiązek ten obejmuje również udzielanie wsparcia rodzinom dotkniętym problemem uzależnień, zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy oraz podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym, wychowawczym i interwencyjnym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Prudnik na lata 2026–2029 stanowi kontynuację działań realizowanych w poprzednich latach, uwzględniając jednocześnie nowe wyzwania społeczne, wyniki diagnozy lokalnej oraz rekomendacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Program jest zgodny z Narodowym Programem Zdrowia, który – zgodnie z decyzją Rady Ministrów – został przedłużony do końca 2026 roku, co determinuje utrzymanie dotychczasowych kierunków polityki zdrowia publicznego, w tym profilaktyki uzależnień, promocji zdrowia psychicznego oraz ograniczania szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych.

Celem Programu jest ograniczenie skali problemów alkoholowych, narkotykowych i behawioralnych na terenie Gminy Prudnik poprzez zwiększanie świadomości mieszkańców, wzmacnianie czynników ochronnych, podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób zagrożonych oraz zapewnienie szerokiego dostępu do terapii, rehabilitacji i wsparcia społecznego. Program opiera się na czterech obszarach: profilaktyki, interwencji, kontroli przestrzegania prawa oraz koordynacji międzyinstytucjonalnej, co pozwala na prowadzenie kompleksowych, spójnych i długofalowych działań.

Realizacja Programu służy poprawie bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców Gminy Prudnik. Nadużywanie alkoholu i substancji psychoaktywnych powoduje liczne szkody indywidualne i społeczne, takie jak przemoc domowa, wypadki komunikacyjne, ubóstwo, konflikty rodzinne czy zaburzenia zdrowotne, co wymaga systemowych i skoordynowanych działań samorządu. Program uwzględnia również rosnący problem uzależnień behawioralnych, zgodnie z nowelizacją ustawy o zdrowiu publicznym.

Program będzie finansowany z dochodów własnych gminy pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, które – zgodnie z ustawą – mogą być przeznaczone wyłącznie na działania określone w niniejszym dokumencie. Przewidziano także możliwość pozyskiwania środków z funduszy krajowych i europejskich.

Przyjęcie Programu jest niezbędne do prowadzenia spójnej i skutecznej polityki społecznej, zdrowotnej i profilaktycznej w latach 2026–2029, a także stanowi warunek realizacji zadań ustawowych gminy. Program odpowiada na aktualne potrzeby mieszkańców, rozwija dotychczasową ofertę wsparcia i wzmacnia system przeciwdziałania uzależnieniom na poziomie lokalnym.